

Redactioneel

De leerlinge had haar spreekbeurt grondig voorbereid: taal gericht op de doelgroep, persoonlijke betrokkenheid, een maatschappelijk kader, alles was aanwezig. Goed, de uitvoering was niet al te vloeiend en wat monotoon, maar met de blik op oneindig ging het al met al niet onaardig. Ze kreeg een voldoende.

Nu, op haar stage tijdens het tweede jaar van de MEO, ontstaan er problemen. Op de drukke administratieve afdeling van het ziekenhuis waar ze zit, is weinig ruimte voor begeleiding. Als haar iets niet zint, of als ze iets niet begrijpt, zal ze meestal zelf het initiatief moeten nemen om naar haar begeleidster toe te stappen. Deze huldigt het beginsel 'beter vijftig keer vragen dan een keer fout' en is dus zeker bereid te helpen. Maar het probleem is voor mijn leerlinge juist, dat ze niet vraagt. Als haar door haar begeleidster wordt gevraagd hoe ze het werk vindt en of ze nog wensen heeft, komen er korte en weinig zeggende antwoorden. Ik moet voor de begeleiding vanuit school zorgen en trof deze situatie aan in de derde week van de stage. Er is nauwelijks sprake van communicatie, van dialoog. Tegen mij praat ze echter wel, en hoe! Ze barst los in een stortvloed van bezwaren tegen het soort werk dat ze moet doen, tegen de mensen met wie ze moet samenwerken en vertelt over de toch ook leuke ervaringen. Tegen haar begeleidster zou ze dit niet durven zeggen, niet direct wetend hoe ze zoiets aan moet pakken. De angst om te spreken is voor een deel toe te schrijven aan onzekerheid en verlegenheid: de oudere dames die je collega's zijn zouden je misschien wel eens dom kunnen vinden. En dan de op deze afdeling binnenvallende artsen, specialisten nog wel, waar je zomaar iets aan zou moeten vragen!

Wat is er op school gedaan aan voorbereiding op dit soort situaties? Niets.

Deze leerlinge 'leerde' spreken door het houden van een spreekbeurt. Eén spreekbeurt, waar ze nog een cijfer voor kreeg ook! De mo-

noloog maakt op deze school deel uit van het examen en al het spreekonderwijs is hierop gericht. Drie jaar lang 'oefenen' de leerlingen, één keer per schooljaar, voor die monoloog. Daarnaast worden er in het eerste jaar wat, in mijn ogen ongestructureerde, kringgesprekjes gehouden om de leerlingen over hun spreekangst te krijgen. In het derde en eindexamenjaar wordt er soms nog wat aandacht besteed aan discussietechnieken, maar dit hangt af van de individuele docent en de hoeveelheid resterende tijd. Het schoolexamen is blijkbaar belangrijker dan het kunnen functioneren in een werkomgeving, hetzij tijdens stage of in een echte baan. Dat examen is bepaald geen voorbeeld van een communicatieve praktijksituatie. De leerling vertelt twee of drie docenten het een en ander naar aanleiding van een door hem of haar geschreven literaire scriptie. De dames en heren horen het relaas aan en stellen vervolgens, al naar gelang het uur van de dag, meer of minder kritische vragen die de leerling beantwoordt.

Voorwaar, een gedegen voorbereiding op de beroepspraktijk van al deze aankomende secretaresses, accountants, verzekeringsdeskundigen en commercieel medewerkers. Geen bevredigende situatie dus. Dat vinden de meeste andere docenten ook. Men wil wel iets veranderen, maar weet niet hoe, dus alles wordt bij het oude gelaten. Het gaat immers al jaren zo, en er heeft nog nooit een leerling geklaagd.

Het wordt hoog tijd dat het spreekonderwijs op deze school verandert. Misschien dat de modulering, die ook voor deze MBO-school ingevoerd moet worden, een gelegenheid is. Ik hoop dat de sectie die gelegenheid aangrijpt.

En hoe gaat het intussen met die leerlinge? Ze is, na overleg tussen de begeleidster, haar en mij, overgeplaatst naar een andere afdeling. Het gaat hier wat beter, ook met de communicatie, maar het verloopt nog niet vloeiend. Het ziekenhuis, de werkgever, moet haar stage binnenkort beoordelen. Misschien krijgt ze een voldoende.